

Interreg

Sofinancira
EVROPSKA UNIJA
Sufinancira
EUROPSKA UNIJA

Slovenija – Hrvatska

I-PRODER

Interreg program Slovenija-Hrvatska 2021. – 2027.

Interreg program Slovenija – Hrvatska 2021 – 2027

SIHR00173 – I-PRODER

DEFINIRANJE DELEŽNIKOV IN ODGOVORNOSTI

Dosežek D.3.3.2

Datum: 16.01.2026

Odgovorni partner: / *Odgovorni partner*: Lokalna energetska agentura
Spodnje Podravje, Slovenija

Autor(i): / *Avtor(ji)*:

LEASP – Brigita Godec Bezjak

Verzija: 1

Razina diseminacije: / *Raven diseminacije*: Javno

Tip: / *Vrsta*: Dokument

Izjava o sufinanciranju / *Izjava o sofinanciranju*

Izrada dokumenta podržana je projektom I-PRODER, kojeg sufinancira Europska unija u okviru INTERREG programa Slovenija – Hrvatska 2021. – 2027. /

Nastanek dokumenta je podprl projekt I-PRODER, ki ga sofinancira Evropska unija v okviru programa INTERREG Slovenija – Hrvaška 2021 – 2027.

Izjava o odricanju odgovornosti / *Izjava o zavrnutvi odgovornosti*

Sadržaj ovog dokumenta odražava isključivo mišljenje autora i ni na koji način ne odražava mišljenje Upravljačkih tijela programa i Europske unije. /

Vsebina tega dokumenta odraža izključno mnenje avtorja in nikakor ne odraža mnenja organov upravljanja programa in Evropske unije.

KAZALO

1.	Uvod	1
2.	Ključni deležniki.....	2
3.	Analiza deležnikov	4
4.	Definiranje odgovornosti	5
4.1.	Nacionalni deležniki.....	5
4.2.	Centri/zavodi za socialno varstvo, humanitarne in karitativne organizacije.....	5
4.3.	Regionalna in lokalna samouprava.....	5
4.4.	Energetska in sorodna podjetja	6
4.5.	Agencije.....	6
4.6.	Izobraževalne ustanove.....	6
4.7.	Nevladne organizacije.....	7
4.8.	Mediji	7
5.	Zaključek.....	8

SEZNAM TABEL

Tabela 1 Ključni deležniki	2
Tabela 2 Vloga deležnikov.....	4

1. Uvod

Energetska revščina predstavlja pomemben socialno – ekonomski izziv, ki tako v Evropski uniji kot v Sloveniji, vse bolj zaznamuje razprave o energetske tranziciji, socialni politiki in trajnostnem razvoju. Gre za stanje, ko gospodinjstva ne morejo zagotoviti osnovnih energetske storitev za ustrezne bivalne pogoje, kot so ogrevanje, hlajenje in razsvetljava, predvsem zaradi kombinacije nizkih dohodkov, visokih cen energije in slabe energetske učinkovitosti stavb.

V zadnjih letih je problematika energetske revščine postala še izrazitejša zaradi nestabilnosti energetske trgov, rasti cen energentov ter širših družbeno-ekonomskih sprememb. Posledice se odražajo v povečani socialni ranljivosti gospodinjstev, slabših bivalnih pogojih in negativnih vplivih na zdravje ter dobrobit prebivalcev. Zaradi svoje kompleksnosti zahteva obravnava energetske revščine celovit in medsektorski pristop ter sodelovanje različnih ravni upravljanja in številnih deležnikov.

Dokument »Definiranje deležnikov in odgovornosti« predstavlja del aktivnosti, namenjenih razvoju ukrepov za preprečevanje in zmanjševanje energetske revščine na čezmejnem območju. Namen dokumenta je identificirati ključne deležnike, analizirati njihove potencialne vloge in prispevke ter opredeliti odgovornosti posameznih skupin deležnikov pri izvajanju ukrepov iz Akcijskega načrta. Takšen pristop omogoča boljše razumevanje institucionalnega in operativnega okolja ter prispeva k bolj strukturiranemu sodelovanju med relevantnimi akterji.

2. Ključni deležniki

V tem poglavju so opredeljeni ključni deležniki, katerih vloga, znanje ter izkušnje imajo največji vpliv na potencialno izvajanje ukrepov iz Akcijskega načrta. Identifikacija ključnih deležnikov temelji na njihovi vlogi pri oblikovanju politik in ukrepov, stopnji vpliva na lokalne skupnosti ter njihovem potencialu za aktivno sodelovanje v procesih odločanja, razpravah in izmenjavi dobrih praks.

Vključevanje ključnih deležnikov je bistvenega pomena za zagotavljanje celostnega in usklajenega pristopa k obravnavi obravnavanih izzivov. Njihovo sodelovanje omogoča boljše razumevanje dejanskega stanja na terenu ter prispeva k oblikovanju izvedljivih in ciljno usmerjenih rešitev.

V nadaljevanju **Tabela 1** prikazuje deležnike, njihovo klasifikacijo in pristojnosti na posameznih področjih. Njihovo aktivno sodelovanje bo omogočilo:

- prilagoditev ukrepov dejanskim potrebam lokalnih uporabnikov,
- prepoznavanje potencialnih izzivov in ovir pri izvajanju,
- krepitev medsektorskega sodelovanja in medinstitucionalnega dialoga,
- učinkovitejše usklajevanje med nacionalno in lokalno oblastjo.

Tabela 1 Ključni deležniki

Klasifikacija deležnikov	Deležniki	Pristojnosti na posameznih področjih
Nacionalni deležniki	MOPE, MDDSZ, Ministrstvo za solidarno prihodnost, Agencija za energijo, Borzen, Eko sklad,	Oblikovanje politik in zakonodajnih okvirov, financiranje ukrepov ter programov, zaščita potrošnikov in nadzor trga
Centri/zavodi za socialno varstvo, humanitarne in karitativne organizacije	Enote CSD Podravske in Pomurske regije, Rdeči križ Slovenije – posamezne enote v Podravju in Pomurju, humanitarne organizacije posameznih regij	Identifikacija energetske revnih gospodinjstev, izvajanje socialnih programov ter zagotavljanje finančne in materialne pomoči, svetovanje
Regionalna in lokalna samouprava	Občine Podravja i Pomurja, Razvojni svet regij	Načrtovanje in izvajanje lokalnih ukrepov, prilagajanje ukrepov lokalnim potrebam ter sodelovanje z drugimi deležniki
Energetska in sorodna podjetja	Podjetja ki se neposredno ali posredno ukvarjajo z energijo	Zbiranje in analiza podatkov o porabi energije ter spremljanje tveganj, povezanih z neplačevanjem računov, izvajanje podpornih mehanizmov
Agencije	Energetske agencije Pomurja in Podravja, razvojne agencije, sektorske agencije	Strokovna podpora občinam – načrtovanje lokalnih ukrepov, razvoj in koordinacija projektov, prenos dobrih praks
Izobraževalne ustanove	Izobraževalne ustanove Podravja in Pomurja, Raziskovalne ustanove	Izobraževanje in ozaveščanje o energetske revščini, organizacija delavnic

Klasifikacija deležnikov	Deležniki	Pristojnosti na posameznih področjih
Nevladne organizacije	Nacionalne in regionalne nevladne organizacije	Ozaveščanje javnosti, podpora ranljivim skupinam, povezovanje deležnikov
Mediji	Vsi mediji	Informiranje ter ozaveščanje javnosti

3. Analiza deležnikov

Za učinkovito načrtovanje, opredelitev in izvajanje ukrepov Akcijskega načrta je potrebno izvesti analizo deležnikov ter njihovih potencialnih prispevkov. Takšna analiza omogoča boljše razumevanje interesov, zmogljivosti in omejitev posameznih skupin deležnikov ter podpira oblikovanje izvedljivih, usklajenih in ciljno usmerjenih ukrepov.

V nadaljevanju **Tabela 2** prikazuje vloge in možne prispevke posameznih skupin deležnikov pri izvajanju ukrepov iz Akcijskega načrta ter ključne ovire in izzive, s katerimi se lahko soočajo.

Tabela 2 Vloga deležnikov

Deležniki	Možna vloga in prispevek pri izvajanju Akcijskega načrta	Ovire in izzivi
Nacionalni deležniki	Prilagoditev zakonodajnih okvirov, prilagoditev obstoječih ukrepov, zaščita ranljivih odjemalcev, strokovna podpora ter zagotavljanje finančnih sredstev	Kompleksni in dolgotrajni zakonodajni postopki, pomanjkanje finančnih sredstev, pomanjkanje podatkov o ranljivih skupinah ter omejeno medsektorsko sodelovanje
Centri/zavodi za socialno varstvo, humanitarne in karitativne organizacije	Identifikacija energetske revnih gospodinjstev; izvajanje socialnih programov; neposredna finančna in materialna pomoč; svetovanje in terensko delo	Pomanjkanje podatkov o ranljivih skupinah, kadrovske omejitve
Regionalna in lokalna samouprava	Prilagajanje, načrtovanje in izvajanje lokalnih ukrepov; povezovanje deležnikov na lokalni ravni; vključevanje lokalnih potreb v ukrepe	Finančne omejitve, pomanjkanje kadra, različne zmogljivosti občin
Energetska in sorodna podjetja	Zagotavljanje podatkov o porabi energije, identifikacija tveganih odjemalcev	Omejitve zaradi varovanja osebnih podatkov, regulativne omejitve, omejena motivacija za proaktivno sodelovanje
Agencije	Koordinacija projektov, zagotavljanje tehnične podpore in izobraževanje ter ozaveščanje o energetske revščini	Nestabilni viri financiranja, pomanjkanje podatkov, omejene kadrovske zmogljivosti
Izobraževalne ustanove	Ozaveščanje odraslih in mladih	Omejeni programi, pomanjkanje gradiv, prioriteta teme
Nevladne organizacije	Ozaveščanje, pomoč pri energetskih pregledih, delo na terenu	Omejeno financiranje ter omejen dostop do določenih ciljnih skupin
Mediji	Informiranje in ozaveščanje javnosti, promoviranje dobrih praks	Nizek interes javnosti, pomanjkanje znanja

4. Definiranje odgovornosti

Na podlagi opredeljenih pristojnosti ključnih deležnikov na posameznih področjih (**Tabela 1**) ter ovir in izzivov (**Tabela 2**) so v nadaljevanju opredeljene določene odgovornosti in ključne naloge posameznih skupin deležnikov pri izvajanju ukrepov Akcijskega načrta za preprečevanje in zmanjševanje energetske revščine.

Jasna razmejitev odgovornosti med deležniki je ključna za učinkovito izvajanje ukrepov, zmanjševanje podvajanja aktivnosti ter izboljšanje medinstitucionalnega sodelovanja.

4.1. Nacionalni deležniki

Odgovornosti:

Zagotavljanje strateškega, zakonodajnega in finančnega okvira za izvajanje ukrepov Akcijskega načrta ter usklajevanje medsektorskih politik.

Naloge:

- prilagoditev obstoječih zakonodajnih in podzakonskih okvirov za omogočanje izvajanja ukrepov na lokalni ravni,
- zagotovitev finančnih mehanizmov in programov podpore ob upoštevanju omejenih proračunskih možnosti,
- izboljšanje sistemov zbiranja in izmenjave podatkov o ranljivih gospodinjstvih,
- spodbujanje medsektorskega sodelovanja med energetske, socialnim in statističnim sistemom,
- priprava smernic za izvajanje ukrepov na lokalni ravni.

4.2. Centri/zavodi za socialno varstvo, humanitarne in karitativne organizacije

Odgovornosti:

Prepoznavanje ranljivih skupin in zagotavljanje socialne podpore gospodinjstvom, ki se soočajo z energetske revščino.

Naloge:

- identificiranje energetske revnih gospodinjstev v okviru rednega dela z uporabniki,
- informiranje o možnostih finančne in socialne podpore ter ukrepih za zmanjšanje energetske revščine
- sodelovanje z deležniki pri izvajanju ukrepov za zmanjševanje energetske revščine,
- usmerjanje k ustreznim programom pomoči in energetske svetovanjem,
- spremljanje učinkov pomoči pri najbolj ranljivih skupinah.

4.3. Regionalna in lokalna samouprava

Odgovornosti:

Načrtovanje in izvajanje ukrepov za zmanjšanje energetske revščine na lokalni ravni.

Naloge:

- prilagajanje ukrepov lokalnim potrebam in prednostnim nalogam,
- vključevanje ukrepov za zmanjševanje energetske revščine v LEKe ter razvojne strategije,
- sodelovanje z energetskimi agencijami, socialnimi institucijami,
- spodbujanje lokalnih programov energetske učinkovitosti,
- spremljanje izvajanja ukrepov in njihovega vpliva na lokalni ravni.

4.4. Energetska in sorodna podjetja

Odgovornosti:

Zagotavljanje podatkov in sodelovanje pri programih za podporo ranljivim odjemalcem energije.

Naloge:

- posredovati agregirane in relevantne podatke o porabi v skladu z veljavnimi predpisi,
- sodelovanje z deležniki, pri zaščiti ranljivih odjemalcev,
- sodelovanje pri identifikaciji gospodinjstev z tveganjem energetske revščine.

4.5. Agencije

Odgovornosti:

Strokovna podpora pri načrtovanju in izvajanju ukrepov ter koordinacija aktivnosti med deležniki.

Naloge:

- sodelovanje pri pripravi, načrtovanju in izvajanju ukrepov ter identifikaciji razvojnih priložnosti,
- sodelovanje pri razvoju kazalnikov za spremljanje uspešnosti ukrepov
- podpora občinam pri pripravi projektov in pridobivanju finančnih sredstev,
- prenos dobrih praks tudi v druge občine in regije,
- koordinacija pilotnih aktivnosti in projektov,

4.6. Izobraževalne ustanove

Odgovornosti:

ozaveščanje javnosti o problematiki energetske revščine ter krepitev energetske pismenosti .

Naloge:

- vključevanje vsebin o učinkoviti rabi energije in energetske revščini v izobraževalne programe in aktivnosti,
- organizacija delavnic, predavanj in informativnih dogodkov za otroke, mlade in odrasle,
- sodelovanje z občinami, agencijami in nevladnimi organizacijami pri pripravi izobraževalnih gradiv,
- izvajanje programov vseživljenjskega učenja na področju energetske učinkovitosti.

4.7. Nevladne organizacije

Odgovornosti:

Zagovorništvo interesov ranljivih skupin in ozaveščanje javnosti o problematiki energetske revščine.

Naloge:

- izvajanje kampanj ozaveščanja o energetske revščini,
- spodbujanje vključevanja skupnosti v aktivnosti za zmanjševanje energetske revščine,
- sodelovanje pri pripravi in izvajanju programov pomoči,
- podpora zainteresiranim pri dostopu do informacij in ukrepov.

4.8. Mediji

Odgovornosti:

Obveščanje javnosti in povečanje prepoznavnosti problematike energetske revščine.

Naloge:

- informiranje javnosti o vzrokih in posledicah energetske revščine,
- širjenje informacij o programih pomoči in podpornih ukrepih,
- prispevanje k ozaveščanju o pomenu energetske učinkovitosti,
- izpostavljanje dobrih praks in uspešnih primerov.

5. Zaključek

Dokument »Definiranje deležnikov in odgovornosti« predstavlja pomembno podlago za učinkovito načrtovanje in izvajanje ukrepov za preprečevanje in zmanjševanje energetske revščine na obravnavanem območju. S sistematično identifikacijo ključnih deležnikov, analizo njihovih vlog, prispevkov, omejitev ter jasno opredelitvijo odgovornosti posameznih skupin je vzpostavljen okvir za bolj usklajeno in ciljno usmerjeno delovanje.

Analiza je pokazala, da je problematika energetske revščine izrazito večdimenzionalna in zahteva tesno sodelovanje med različnimi sektorji – energetske, socialnim, okoljskim in razvojnim – ter med različnimi ravni upravljanja. Noben deležnik samostojno ne more učinkovito nasloviti izzivov, zato je ključnega pomena vzpostavitev trajnih mehanizmov sodelovanja, izmenjave podatkov in koordinacije aktivnosti.

Jasna razmejitev odgovornosti in nalog omogoča bolj učinkovito izvajanje ukrepov, zmanjšuje tveganje podvajanja aktivnosti ter prispeva k večji transparentnosti in odgovornosti vseh vključenih akterjev. Hkrati pa identificirane ovire in izzivi nakazujejo potrebo po nadaljnjih izboljšavah, zlasti na področju dostopnosti podatkov, stabilnosti financiranja ter krepitve institucionalnih kapacitet.

Za uspešno implementacijo Akcijskega načrta bo ključno:

- vzpostaviti učinkovite mehanizme koordinacije med deležniki,
- zagotoviti redno spremljanje ukrepov in njihovo sprotno prilagajanje,
- razviti kazalnike za merjenje uspešnosti ukrepov,
- okrepiti ozaveščenost in vključevanje ciljnih skupin.

Dokument tako predstavlja izhodišče za nadaljnje operative korake in nadgradnjo sodelovanja med deležniki, z namenom doseganja dolgoročnih učinkov pri zmanjševanju energetske revščine ter izboljšanja kakovosti življenja prebivalcev. Njegova uspešnost pa bo v veliki meri odvisna od dejanske implementacije predlaganih ukrepov ter aktivnega in usklajenega sodelovanja vseh vključenih deležnikov.